

Органи державного регулювання та нагляду мають динамічно реагувати на всі зміни на ринку та виявляти готовність періодично переглядати політику та практику регулювання з урахуванням нових тенденцій та інтересів суб'єктів страхової діяльності.

Список літератури

1. *Зернов А. А.* Системные исследования страхового регулирования / А. А. Зернов, А. Н. Зубець. — М.: Страховое ревю, 2009. — С. 140.
2. *Кондратенко Д. В.* Міжнародний досвід державного регулювання та нагляду за діяльністю страхових організацій // Формування ринкових відносин в Україні: Зб. наук. пр. — 2005. — № 10(53). — С. 96—99.
3. *Монті А.* Страхове законодавство в Європейському Союзі / переклад О. Бураковської // Страхова справа. — 2003. — № 4. — С. 34—43.

УДК 368

К. В. Ткаченко,

Аспірантка кафедри страхування,
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ЕВОЛЮЦІЯ РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ ЕКСПОРТУ В УКРАЇНІ

На сьогодні Україна є членом Світової організації торгівлі (СОТ), що, у свою чергу, вимагає у подальшому застосовувати механізми та процедури, які є офіційно визнаними цією організацією. Крім того, з набуттям Україною членства у СОТ гостро постає питання щодо необхідності скасування діючих пільг, які застосовуються для окремих галузей економіки, оскільки Україною в ході переговорного процесу щодо вступу до цієї організації було взято ряд зобов'язань, зокрема, в частині щодо незастосування пільг як засобу державної підтримки національного товаровиробника. При цьому єдиним офіційно визнаним СОТ і діючим механізмом державної підтримки експорту є страхування та кредитування експорту.

За часів СРСР частка продукції машинобудування та металообробки в структурі експорту колишньої УРСР становила 35—40 %, тоді як у даний час вона коливається лише в межах 16—18 %.

Разом з тим, протягом останніх років спостерігається тенденція до незначного збільшення обсягів експорту продукції машинобудування. Незважаючи на це, однією з головних причин, що

стримують експорт машинобудівної продукції, є відсутність в Україні системи державної підтримки страхування та кредитування експорту.

Система державної підтримки у вигляді страхування та кредитування експорту є важливим чинником стимулювання експортної діяльності і діє у багатьох країнах світу. Міжнародна практика свідчить, що державна підтримка експорту в країнах — членах ОЕСР через страхування експортних контрактів забезпечується в середньому близько 3 % обсягу щорічного експорту [1, с. 121].

Сьогодні майже в кожній країні існує власне агентство з розвитку експорту, більшість з яких працюють і по угодах з українськими компаніями. У Європі — це CESCE SA (Іспанія), COFACE (Франція), EGAP (Чехія), ERG (Швейцарія), Osterreichische Kontrollbank (ОеКВ, Австрія), Finnvera (Фінляндія), Euler Hermes (Німеччина), KUKE (Польща), МЕНІВ (Угорщина), SAGE SpA (Італія), в Азії — KEIC (Корея), NEXI (Японія). Через механізм ЕКА держава захищає і комерційні банки (найчастіше, це державні експортно імпорتنі банки), що беруть безпосередню участь у процесі кредитування експорту, полегшуючи, таким чином, доступ експортерів до фінансових ресурсів. Вигода для імпортерів при цьому також очевидна: завдяки наявності гарантій з боку ЕКА західні банки, які виступають з боку експортерів, фінансують покупців за нижчими ставками [2, с. 3].

Так, за офіційними даними, отриманими експертами компанії ІВcontacts під час співпраці з експортним кредитним агентством Euler Hermes (Німеччина), у 2009 році стосовно товарів, що поставляються в Україну, експортерам було надано страхових полісів на суму більше ніж 414 млн євро у всьому світі. А в 2010 році ця цифра виросла до більш ніж 447 млн євро. При цьому в результаті неплатежів з боку українських покупців в 2009 році іноземним експортерам було виплачено 12,6 млн євро з причин настання комерційних ризиків, а в 2010 ця цифра становила вже 15,1 млн євро. За перше півріччя 2011 року ця сума досягла відмітки 11,5 млн євро. Цікаво, що за 2010 рік максимальну кількість подальших стягнень боргів Euler Hermes здійснив саме стосовно українських боржників (29,2 млн євро). На другому місці Єгипет, далі ідуть Канада й Корея [3].

Україна, на відміну від усіх головних торговельних конкурентів (Росія, країни ЄС, Центральної і Східної Європи), не має власної системи страхування та кредитування експорту і тому не може стимулювати експорт своєї високотехнологічної

продукції власними силами. Більш того, вже десять років профільний Закон «Про державну фінансову підтримку експорту» чекає прийняття.

Спроби розглянути і прийняти законопроект було здійснено ще у 2000 році, коли через відсутність чітких механізмів роботи вітчизняного експортного кредитного агентства він так і не був прийнятий. У листопаді 2005 року Закон було відправлено на повторний розгляд. У 2008 році Міністерство економіки оприлюднило проект вдосконаленого законопроекту «Про експортне страхування та кредитування», в якому передбачалося створення державної акціонерної компанії (запропонована назва — «Українська компанія страхування експорту») і передача повноважень з реалізації державної політики підтримки кредитування експортерів Укрексімбанку. У 2009 році народний депутат С. Осика зареєстрував законопроект «Про систему державної підтримки експорту товарів (робіт, послуг) українського походження» №4145, який також не було прийнято. У 2012 році Президент України з низкою аргументів відхилив законопроект «Про державну фінансову підтримку експортної діяльності» № 9373.

І поки закон не буде прийнятий, Україна так і залишиться майже єдиною державою у Східній Європі, що не має належної системи державної фінансової підтримки експортерів. Через це страждає українська економіка, тому що відсутність державної підтримки експорту лише посилює залежність вітчизняної економіки від кон'юнктури світових сировинних ринків.

Натомість прийняття закону про страхування та гарантування експорту передбачено пунктами 12.5.5—12.5.6 Національного плану дій на 2011 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010—2014 роки, затвердженого Указом Президента України від 27 квітня 2011 року №504.

Основною метою такого законопроекту, на нашу думку, вбачається запровадження механізму державної підтримки експорту високотехнологічних галузей економіки, створення умов для забезпечення реалізації державної політики щодо страхування та кредитування експорту.

Список літератури

1. Державна підтримка експорту: зарубіжний досвід та уроки для України / Белінська Я. В. // Стратегічні пріоритети. — 2008. — № 3(8). — С. 120—131.

2. *Барабаш К. С.* Експортні кредитні агентства: відношення до України // *IBCONTACTS OBSERVER*. — 2011. — №1. — С. 3—4.

3. *Дорофеев О.* Договір дорожче грошей // Електронний ресурс] — Режим доступу: http://ibcontacts.com.ua/dogovir_dorozhche_hroshey/

УДК 368

Н. В. Ткаченко,

д-р екон. наук, доцент,
завідувач кафедри фінансів,
Черкаський інститут банківської справи
Університету банківської справи
Національного банку України

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

В умовах зростаючої глобальної конкуренції найважливішими факторами національної конкурентоспроможності страхових компаній є кваліфіковані кадри та високий рівень розвитку науки в галузі страхування.

У результаті посилення глобалізації та інтернаціоналізації економіки, технічного прогресу, розвитку інформаційних технологій, підвищення конкуренції і одночасно співробітництва, демографічних і освітніх зрушень на ринку праці відбуваються наступні структурні зміни в економіці та економічній стратегії страхових компаній: по-перше, посилюється структурна адаптація страхових компаній за допомогою децентралізації та делегування прийняття рішень структурним підрозділам; по-друге, підвищується економічна інтернаціоналізація страхових компаній; по-третє, ефективність діяльності та мінімізація витрат на забезпечення функціонування стають основними цілями стратегії страхових компаній. Такі зміни, в свою чергу, тягнуть за собою зміни в практиці управління страхових компаній. Найважливіші з них для економіки і менеджменту персоналу такі:

—інноваційна спроможність, творчість і довгострокова орієнтація стають необхідними компонентами практики управління страховими компаніями;